

Секція: економіка, організація та управління підприємствами

Маркович І. Б.

к. е. н., ст. викладач

кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПОСИЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Сучасний світ потребує зміщення акцентів у арсеналі інструментів досягнення бажаного рівня конкурентоспроможності економічних суб'єктів та систем від володіння певним набором статичних властивостей до інноваційності та динамічності.

Такі зрушення вимагають повної перебудови принципів формування та реалізації стратегій розвитку економічних систем. Це стосується усіх рівнів – від мікрорівня до мегарівня організації глобального світопорядку.

Зупинимось детальніше на обґрунтуванні необхідності та розробці окремих заходів посилення інноваційної конкуренції на рівні підприємств.

Інноваційність та конкурентоспроможність – це взаємозалежні та взаємообумовлені поняття, адже сприйняття інновацій та інноваційний потенціал є основою можливостей утримання високого рівня конкурентоспроможності підприємства на ринку. Крім того, посилення конкурентного тиску вимагає від підприємств постійного вдосконалення усіх підсистем.

Як казав Тоффлер Е. [1, с.15], «ера Третьої хвилі історичних змін являє собою не пряме продовження індустріального суспільства, а радикальну зміну напрямку руху, відторгнення минулого. Відбувається

повна трансформація такою ж мірою революційного характеру, як утвердження індустріальної цивілізації 200 років тому».

Відставання українських підприємств в інноваційній сфері від промислово розвинутих країн світу не дозволяє їм забезпечити високий рівень конкурентоспроможності, а отже, і стійкого економічного розвитку.

У світовій спільноті загальноприйнятою практикою є складання різноманітних рейтингів держав за певними критеріями, в тому числі й за тими, що характеризують інноваційність середовища функціонування підприємств та їх потенціалів. Одним з таких рейтингів є Глобальний рейтинг інноваційності.

Глобальний індекс інноваційності (The Global Innovation Index) – це глобальне дослідження і супроводжуючий його рейтинг країн світу за показником рівня розвитку інновацій. Розраховується за методикою міжнародної бізнес-школи INSEAD (Франція) з 2007 року і на даний момент представляє найбільш повний комплекс показників інноваційного розвитку різних країнах світу.

Глобальний індекс інноваційності складається з 80 різних змінних, які детально характеризують інноваційний розвиток країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку. Автори дослідження вважають, що успішність економіки пов'язана як з наявністю інноваційного потенціалу, так і умов для його втілення.

У 2014 році Україна посіла 64 місце за рейтингом глобального інноваційного потенціалу, значення якого досягло максимуму останніх чотирьох років і перевищує середнє значення індексу серед держав з рівнем доходу, нижчим від середнього, але все ще не відповідає середньоєвропейському рівню.

Індекс інноваційного потенціалу (Innovation Capacity Index) публікується в річному звіті Інновації для розвитку (Innovation for

Development Report), що розробляється Європейською бізнес-школою (Global Consulting Network).

Індекс інноваційного потенціалу є вимірником готовності країни та потенційних можливостей створення та сприйняття інновацій. Інноваційний потенціал є ключовим фактором залучення науки, технологій в процесі поліпшення якості життя і сприяння економічному розвитку.

Результати аналізу стали основною для розподілу країн за такими критеріями:

1. За рівнем доходу у розрахунку на особу.
2. За політичним режимом.

У Табл.1 подано розподіл країн за Індексом інноваційного потенціалу залежно від цих критеріїв.

Таблиця 1

Групи країн за Індексом інноваційного потенціалу відповідно до рівня доходів населення та політичного режиму

Країни з високим рівнем доходів (більше, ніж 11906 дол.США)			
Повна демократія	Неповна демократія	Гібридний режим	Авторитарний режим
Австралія Австрія Канада Данія Фінляндія Франція Німеччина Греція	Хорватія Кіпр Естонія Угорщина Ізраїль Словаччина Тайвань	Гонгконг Сінгапур	Бахрейн Кувейт Оман Саудівська Араві Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ)
Країни з рівнем доходів, вищим від середнього (3856-11905 дол.США)			
Повна демократія	Неповна демократія	Гібридний режим	Авторитарний режим
Коста-Ріка Маврикій Уругвай	Аргентина Ботсвана Бразилія Болгарія Чилі Колумбія Перу Польща	Боснія та Герцоговина Російська Федерація Туреччина Венесуела	Алжир Казахстан
Країни з рівнем доходів, нижчим від середнього (976-3855 дол.США)			

Повна демократія	Неповна демократія	Гібридний режим	Авторитарний режим
	Болівія Сальвадор Гватемала Гондурас Індія Індонезія Україна	Еквадор Грузія Ірак Пакистан	Ангола Азербайджан Касерун Китай Єгипет Іран Нігерія
Країни з низькими доходами (менше, ніж 975 дол.США)			
Повна демократія	Неповна демократія	Гібридний режим	Авторитарний режим
		Бангладеш Ефіопія Гана Гаїті Кенія Мадагаскар Непал	Афганістан Ісламська Республіка Чад Гвінея В'єтнам Ємен Зімбабве

Джерело: складено за [2]

Дослідження показують, що найбільш сприятливими для нарощення інновацій є режим демократії. Також важливим елементом зростання та реалізації інноваційного потенціалу є стимулюючий вплив внутрішньої та зовнішньої конкуренції.

Отже, одним із пріоритетів будь якої держави на шляху до посилення рівня інноваційності підприємств є формування сприятливого та «спонукального до інновацій» середовища.

Література

1. Toffler A. The Third Wave / A. Toffler. – Bantam Books, USA, 1980.-295 p.
2. The Innovation Capacity Index: Factors, Policies and Institutions Driving Country Innovation. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/guest4516e9/innovation-capacity-index>